

2016 m. 05 mėn. 09 d.
Nr. 22-225

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

✓ Lietuvos dailininkų sąjungai
Vokiečių g. 4/2
01130 Vilnius

2016-05-03 Nr.(32.42-31-1)RM-
į 2016-04-06 Nr. 86

12463

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
Konstitucijos pr. 12
LT-09308 Vilnius

Kopija
Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai
J. Basanavičiaus g. 5
LT-01118 Vilnius

DĖL PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ, ĮSIGIJUS VERSLO LIUDIJIMĄ

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) informuoja, kad pagal Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 8, 15, 18 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymą 2015 m. spalio 20 d. Nr. XII-1984 visas privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) įmokas nuo 2016-01-01 administruoja Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos (toliau – Sodra), todėl nuo 2016 m. sausio 1 d. visais klausimais dėl PSD įmokų administravimo turėtumėte kreiptis į Sodrą. Atsižvelgiant į tai, Jūsų paklausimą persiunčiame Sodrai.

Atkreipiame dėmesį, kad Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių (toliau – Taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1797 „Dėl verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių ir veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių sąrašo“ 24 punkte nustatyta, kad „Pirmą kartą pagal šias taisykles verslo liudijimus įsigyjantiems gyventojams verslo liudijimą išduodanti teritorinė valstybinė mokesčių inspekcija pasirašytinai įteikia šio nutarimo ir šių taisyklių kopijas ir atmintinę, kurioje nurodomos verslo liudijimą įsigijusio gyventojų teisės, pareigos ir su mokestinių prievolių vykdymo tvarkos pažeidimais susijusi atsakomybė“. Įteikiamoje Verslo liudijimą įsigyjančio gyventojų atmintinėje (toliau – Atmintinė) yra išdėstytos nuostatos dėl PSD įmokų mokėjimo. Šiose nuostatose yra nurodyta, kuriais atvejais PSD įmokos skaičiuojamos proporcingai išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpiams. Ši sutrumpinta Atmintinė bei pilna Verslo liudijimą įsigyjančio gyventojų atmintinė skelbiama VMI prie FM svetainėje <http://www.vmi.lt/cms/web/kmdb/1.16.2.4>.

PRIDEDAMA:

1. Atmintinė (trumpoji), 7 lapai.
2. Paklausimas (antram adresatui), 2 lapai.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

Renata Kniukštienė, tel. (8 5) 268 7563, el. p. r.kniukstiene@vmi.lt

VERSLO LIUDIJIMĄ ĮSIGYJANČIO GYVENTOJO ATMINTINĖ (trumpoji)

Verslo liudijimas – tai dokumentas, patvirtinantis fiksuoto pajamų mokesčio sumokėjimą verčiantis individualia veikla ir (arba) gyvenamosios paskirties patalpų nuomos veikla, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1797 „Dėl Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių“ (toliau – Nutarimas) patvirtintą veiklos, kuria gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių sąrašą (toliau – Sąrašas).

Sąrašė yra išskirtos veiklos rūšys, kuriomis galima verstis įsigijus verslo liudijimą. Šiame Sąrašė nurodomas veiklos rūšies pavadinimas ir skliausteliuose pateikiamas Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (toliau – EVRK) nurodytas klasės numeris. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) patvirtino veiklos, kuria gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, klasifikatorių (toliau – klasifikatorius), kuriame nurodė atskirų veiklos rūšių ryšį su EVRK, veiklos rūšims nustatė veiklos grupes ir pagal tai suteikė atskirus kodus bei nustatė veiklos rūšis, kurias vykdant privalo būti nurodyta stacionari veiklos vykdymo vieta (klasifikatoriuje prie nurodytos veiklos rūšies ji pažymėta ženklu (ST)). Šiais kodais žymimoms veiklos rūšims savivaldybių tarybos (kiekviena individualiai) nustato fiksuotus pajamų mokesčio dydžius, kuriais apmokestinamos per atitinkamą laikotarpį iš atitinkamos veiklos gautos pajamos.

Vykdydamas veiklą, kuria gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, **gyventojas pats sprendžia su veikla susijusius klausimus, pats dengia jo veiklos vykdymo išlaidas ir užtikrina, kad jo faktiškai vykdoma veikla neišeitų už individualios veiklos, apmokestintos nustatyto fiksuotu pajamų mokesčiu ir įrašytos verslo liudijime, ribų.**

Pažymėtina, kad gyventojas gali įsigyti neribotą skirtingų veiklos rūšių verslo liudijimų skaičių. Jei gyventojas nori verstis į Sąrašą nepatenkančia veikla, tai jis turi pasirinkti kitokią ūkinės veiklos formą (pvz., steigti įmonę ar registruoti individualią veiklą).

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) nuostatas, **verslo liudijimus įsigiję gyventojai gali vykdyti veiklą tik tuo atveju, jei neprivalo registruotis** (prievolė registruotis pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) mokėtojais, atsiranda, jeigu gyventojas 12 paskutiniųjų mėnesių atlygis už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje pateiktas prekes ir /ar suteiktas paslaugas yra didesnis negu 45 000 Eur, jeigu iš kitų valstybių narių ekonominei veiklai vykdyti įsigytų prekių vertė praėjusiais kalendoriniais metais viršijo arba einamaisiais kalendoriniais metais viršijo ar numato viršyti 14 000 Eur, o taip pat, jeigu gyventojas pats vykdo ekonominę veiklą ir kontroliuoja daugiau kaip du juridinius asmenis ir bendras atlygis per paskutinius 12 mėnesių už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje pateiktas prekes ir/ar suteiktas paslaugas yra didesnis negu 45 000 Eur, ar **gyventojas ir jo kontroliuojamų juridinių asmenų bendra iš kitų valstybių narių ekonominei veiklai vykdyti įsigytų prekių vertė praėjusiais kalendoriniais metais viršijo arba einamaisiais kalendoriniais metais viršijo ar numato viršyti 14 000 Eur) ir nėra įregistruoti PVM mokėtojais (įskaitant ir savanorišką (nesant tokios prievolės) įsiregistravimą PVM mokėtoju), o nuomos atveju, jei pajamos iš nuomos per mokestinį laikotarpį neviršija Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 71 straipsnyje nustatyto dydžio - 45 000 eurų.**

Tuo atveju, jei gyventojas vykdo kitokią, nei verslo liudijime nurodyta, veiklą, jam pagal GPMĮ nuostatas atsiranda prievolė sumokėti pajamų mokestį nuo verslo liudijime nenurodytos veiklos rūšies gautų pajamų.

Veiklos vykdymo teritorija ir verslo liudijimų išdavimas

Nutarime nustatyta, kad verslo liudijimai verstis veikla gyventojams gali būti išduodami:

- 1) neribojant veiklos teritorijos,
- 2) visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių ir Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją (iki 2013 m. gruodžio 31 d. buvo Marijampolės savivaldybės teritorija),
- 3) konkrečios savivaldybės teritorijoje.

Valstybinėje mokesčių inspekcijoje (toliau – VMI) įgyvendintas vieno langelio principas, todėl gyventojai dėl verslo liudijimo įsigijimo gali kreiptis į bet kurią TVMI, kuri išduodama verslo liudijimus taiko fiksuotus pajamų mokesčio dydžius tokia tvarka:

– kai veiklos vykdymo vieta pasirenkama neribojant veiklos teritorijos ar visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją), tai taikomi verslo liudijimą įsigyjancio gyventojų nuolatinės (deklaruotos) gyvenamosios vietos savivaldybės tarybos nustatyti fiksuoti pajamų mokesčio dydžiai bei lengvatos,

– kai veiklos vykdymo vieta pasirenkama konkrečiai savivaldybės teritorija, tai taikomi tos konkrečios veiklos vykdymo vietos savivaldybės tarybos nustatyti fiksuoti pajamų mokesčio dydžiai bei lengvatos.

Gyventojai verslo liudijimus gali įsigyti, pratęsti/pakeisti ar nutraukti **ir elektroniniu būdu**. Tokie gyventojai prašymą dėl verslo liudijimo įsigijimo ar pratęsimo/pakeitimo arba dėl verslo liudijime nurodytos veiklos nutraukimo turi pateikti elektroniniu būdu, prisijungę prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės – **Mano VMI**, naudodami savo e. bankininkystės duomenis ar kitas išorines priemones, e. parašą ar VMI išduotas prisijungimo korteles. Gyventojas, prisijungęs prie Mano VMI, turi užpildyti atitinkamą prašymą ir sumokėti apskaičiuotą fiksuoto dydžio pajamų mokestį bei valstybinio socialinio draudimo įmoką (kai verslo liudijimas išduodamas trumpesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui). Informacija apie įskaitytą mokesčių sumokėjimą bei verslo liudijimo numeris gyventojui pateikiami asmeninėje gyventojų paskyroje Mano VMI.

Verslo liudijimas išduodamas visišką civilinį veiksnumą įgijusiam gyventojui, t.y. sulaukusiam 18 metų, arba kai visišką veiksnumą įgyja kitais Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatytais atvejais, būdamas jaunesnis nei 18 metų.

Verslo liudijimas gali būti išduodamas ir nepilnamečiui nuo 14 metų, kai yra vieno iš tėvų (jėvių, rūpintojų) sutikimas.

Gyventojų prašymu išduotame verslo liudijime gali būti įrašomas **vienas** iš šių fizinių asmenų: sutuoktinis, tėvas, motina, vaikas nuo 14 metų, globojamasis, globėjas (rūpintojas), tačiau iš veiklos, kuriai buvo išduotas verslo liudijimas, gautas pajamas turi deklaruoti verslo liudijimą įsigijęs gyventojas. Verslo liudijime nurodyti asmenys turi teisę dalyvauti gyventojų vykdomoje veikloje, kuriai išduotas verslo liudijimas.

Veiklos vykdymo laikotarpiai

Verslo liudijimai gali būti išduodami ir **pratęsimi** pageidaujama kalendorinių metų laikotarpiui, kuris gali būti ne ilgesnis kaip iki tų pačių kalendorinių metų pabaigos.

Prekybos verslo liudijimai išduodami ir **pratęsimi** pageidaujama kalendorinių metų laikotarpiui, **skaičiuojamam dienomis**. Trumpiausias laikotarpis yra viena diena.

Paslaugų ir gamybos verslo liudijimai išduodami ir **pratęsimi** pageidaujama kalendorinių metų laikotarpiui, bet ne ilgiau kaip kalendoriams metams ir ne trumpiau kaip 5 kalendorinėms dienoms, kurios neprivalo eiti paeiliui.

Fiksuoto pajamų mokesčio dydžio nustatymas

Fiksuotus pajamų mokesčio dydžius nustato kiekviena savivaldybės taryba atskirai kiekvienai veiklos rūšiai, todėl kiekvienoje savivaldybėje jie būna skirtingi ir kasmet gali keistis.

Pagal GPMĮ 6 str. 4 dalies nuostatas minimalus fiksuotas pajamų mokesčio dydis apskaičiuojamas 12 minimalių mėnesinių algų (toliau – MMA), galiojančių mokestinio laikotarpio, einančio prieš mokestinį laikotarpį, kuriam įsigyjamas verslo liudijimas, spalio 1 d., sumai pritaikius mokestinio laikotarpio, kuriam įsigyjamas verslo liudijimas sausio 1 d. galiosiantį GPMĮ 6 straipsnio 1 d. nustatytą pajamų mokesčio tarifą.

2015 m. savivaldybės tarybos nustatytas fiksuotas pajamų mokesčio dydis negalėjo būti mažesnis nei 540 Eur (12x300x15 proc.; 2015-10-01 MMA dydis buvo 1035 Lt, konvertavus į eurus, tai sudarė 300 Eur, 2015-01-01 buvo taikomas 15 proc. pajamų mokesčio tarifas). Nuo 2015 m.

liepos 1 d. MMA dydis 325 Eur, todėl nuo 2016 m. minimalus fiksuotas pajamų mokesčio dydis - 585 Eur (12x325x15 proc.).

Savivaldybių tarybos turi teisę nustatyti mažesnę fiksuoto dydžio pajamų mokestį teisės aktų (GPMĮ 6 str.4 d.) nustatyta tvarka.

Fiksuotą pajamų mokestį gyventojas gali sumokėti į vieną iš VMI prie FM biudžeto pajamų surenkamųjų sąskaitų, nurodytų VMI prie FM interneto tinklalapyje <http://www.vmi.lt/cms/biudzeto-pajamu-surenkamoji-saskaita> (Įmokos kodas 1461).

Pajamų mokestis turi būti sumokėtas iki verslo liudijimo išdavimo dienos.

Informacija apie savivaldybių tarybų nustatytus (patvirtintus) fiksuotus pajamų mokesčio dydžius yra skelbiama ir VMI prie FM interneto svetainėje <http://www.vmi.lt/cms/web/kmdb/1.4.10.1>.

Sumokėto fiksuoto pajamų mokesčio dydžio gražinimo galimybės

Jeigu verslo liudijimas išduodamas ilgesniam negu mėnesio laikotarpiui ir pasikeitė duomenys, pagal kuriuos buvo apskaičiuotas pajamų mokestis, gyventojas per 10 kalendorinių dienų nuo duomenų pasikeitimo privalo pranešti apie tai bet kuriai teritorinei valstybinei mokesčių inspekcijai.

Jeigu dėl duomenų, pagal kuriuos skaičiuojamas pajamų mokestis, pokyčio susidaro pajamų mokesčio permoka, ji gražinama arba įskaitoma Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) nustatyta tvarka. Papildomai mokėtina arba gražintina pajamų mokesčio suma skaičiuojama nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį įvyko pokytis, pirmosios dienos.

Pajamų mokestis gražinamas arba įskaitomas ir tada, kai verslo liudijime įrašytos rūšies veikla nutrūksta ir ja nesiverčiama iki išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpio pabaigos. Mirties atveju pajamų mokestis gražinamas paveldėtojams arba įskaitomas palikėjo mokesčinei nepriemokai padengti. Šiuo atveju gražinama arba įskaitoma pajamų mokesčio suma skaičiuojama už laikotarpį nuo palikimo atsiradimo momento (jei į verslo liudijimą nėra įrašyto kito fizinio asmens) iki išduoto verslo liudijimo galiojimo pabaigos. Ligos atveju gražinama arba įskaitoma pajamų mokesčio suma skaičiuojama už laikotarpį nuo ligos pradžios (jei į verslo liudijimą nėra įrašyto kito fizinio asmens) iki išduoto verslo liudijimo galiojimo pabaigos. Kitais atvejais gražinama arba įskaitoma pajamų mokesčio suma skaičiuojama už laikotarpį nuo rašytinio prašymo nutraukti individualios veiklos vykdymą įsigijus verslo liudijimą gavimo TVMI dienos iki išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpio pabaigos, pateikus prašymą gražinti arba įskaityti pajamų mokestį.

Valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimas

Individualiai veiklai vykdyti verslo liudijimus įsigiję gyventojai Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka privalomai turi draustis valstybiniu socialiniu draudimu (toliau – VSD) bazinei pensijai gauti. VSD įmokos dydis pagrindinei pensijos daliai gauti – 50 proc. bazinės pensijos. Nuo 2015 m. sausio 1 d. bazinė pensija nustatyta 105 Eur, tad VSD įmokos dydis per mėnesį – 52,5 Eur (šis bazinės pensijos dydis galiojo laikotarpiu nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2015 m. birželio 30 d.) Nuo 2015 m. liepos 1 d. bazinės pensijos dydis buvo 108 Eur, todėl nuo 2015 m. liepos 1 d. VSD įmokos dydis per mėnesį – 54 Eur. Nuo 2016 m. sausio 1 d. bazinės pensijos dydis yra 112 Eur, todėl nuo 2016 m. sausio 1 d. VSD įmokos dydis per mėnesį – 56 Eur VSD įmokos apskaičiuojamos proporcingai išduodamo ar pratęsiamo verslo liudijimo galiojimo laikui (vykdomos veiklos kalendorinių dienų skaičiui). Asmenys, įsigijantys verslo liudijimus trumpesniam negu 3 mėnesių laikotarpiui, privalo iš anksto sumokėti VSD įmokas už visą verslo liudijimo galiojimo laikotarpį. Asmenys, įsigijantys verslo liudijimus 3 mėnesių ar ilgesniam laikotarpiui VSD įmokas moka kartą per ketvirtį, bet ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmojo mėnesio 15 dienos.

VSD įmokų neprivalo mokėti patalpų nuomos verslo liudijimus įsigiję gyventojai. Nuo 2012-01-01, gyventojai įsigiję verslo liudijimus gali nuomoti tik gyvenamosios paskirties patalpas, VSD įmokų mokėti neprivalo.

Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėjimas

Gyventojai, įsigiję individualios veiklos verslo liudijimus, privalo mokėti privalomojo sveikatos draudimo (toliau – PSD) įmokas, kurių dydis yra fiksuotas, t. y. 9 procentai minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA), galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, ir mokamos kas mėnesį.

Nuo 2015 m. sausio 1 d buvo nustatytas 300 Eur MMA dydis, todėl mėnesinė PSD įmoka – 27 Eur (300 Eur x 9 proc). Šis 27 Eur PSD dydis galiojo laikotarpiu nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2015 m. birželio 30 dienos. Nuo 2015 m. liepos 1 d. nustatytas 325 Eur MMA dydis, todėl mėnesinė PSD įmoka buvo 29 Eur (325 Eur x 9 procentų). Metinė 2015 m. PSD įmokų suma buvo 336 Eur (27 Eur x 6 mėn. + 29 Eur x 6 mėn.).

Nuo 2016 m. sausio 1 d. nustatyta 350 Eur MMA dydis, mėnesinė PSD įmoka – 31,5 Eur (350 Eur x 9 procentų).

Gyventojams, vykdančiams individualią veiklą įsigijus verslo liudijimus, kurie patenka į apdraustųjų valstybės lėšomis sąrašą ir (ar) gauna su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, PSD įmokos skaičiuojamos proporcingai išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpiui, t. y. PSD įmokos mokamos tik už tas kalendorinio mėnesio dienas, kurios nurodytos įsigytame verslo liudijime (t. y. kuriomis galioja verslo liudijimas). Dienos įmoka apskaičiuojama proporcingai.

PSD įmokų neprivalo mokėti patalpų nuomos verslo liudijimus įsigiję gyventojai. Verslo liudijimus įsigiję gyventojai gali nuomoti tik gyvenamosios paskirties patalpas, PSD įmokų mokėti neprivalo.

Iki 2015-12-31 privalomojo sveikatos draudimo įmokos buvo mokamos į vieną iš VMI prie FM biudžeto pajamų surenkamųjų sąskaitų, nurodytų VMI prie FM interneto tinklalapyje <http://www.vmi.lt/cms/biudzeto-pajamu-surenkamoji-saskaita> (mokėjimo dokumente buvo nurodomas įmokos kodas 1891).

Svarbu. Nuo 2016-01-01 PSD įmokų mokėjimą už gyventojų vykdomą veiklą, įsigijus verslo liudijimus, administruoja Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos (toliau – Sodra), todėl už veiklą vykdomą nuo 2016 m. sausio 1 d. PSD įmokos turi būti mokamos į Sodros biudžeto pajamų surenkamąsias sąskaitas įmokos kodu – 358.

Pažymėtina, kad PSD įmokos už veiklą vykdytą iki 2015-12-31 privalo būti sumokėtos į VMI prie FM biudžeto pajamų surenkamąsias sąskaitas. Šias PSD įmokas mokant 2016 m. turi būti nurodomas įmokos kodas 1781 (PSD įmokos, mokamos nuolatinių Lietuvos gyventojų, priskaičiuotos metinėje pajamų deklaracijoje (už laikotarpį iki 2015-12-31)).

Verslo liudijimą įsigijusio gyventojų teisės, pareigos ir atsakomybė

Išduotas kurios nors veiklos rūšies verslo liudijimas suteikia teisę verstis verslo liudijime nurodytos rūšies veikla nurodytoje teritorijoje.

Verslo liudijimas išduotas veiklos rūšiai pažymėtai žyma „*“ suteikia teisę prekiauti jame nurodytomis savo gamybos prekėmis, neįsigijus prekybos verslo liudijimo.

Verslo liudijimas išduotas veiklos rūšiai pažymėtai žyma „***“ nesuteikia teisės teikti apgyvendinimo paslaugų (kaimo turizmo paslaugos arba nakvynės ir pusryčių paslaugos, EVRK klasė 55.20).

Prekybos verslo liudijimas suteikia teisę parduoti prekes tik gyventojams (tarp jų ir ne prekybos individualią veiklą vykdančiams gyventojams (tiek verslo liudijimus įsigijusiems, tiek individualią veiklą įregistravusiems).

Gamybos ir paslaugų verslo liudijimas suteikia teisę parduoti savo gamybos prekes ir teikti paslaugas ne tik gyventojams (tarp jų ir individualią veiklą vykdančiams (tiek su verslo liudijimu, tiek įregistravus veiklą (su pažyma), bet ir juridiniams asmenims (išskyrus gyvenamosios paskirties patalpų nuomą), jeigu iš juridiniams asmenims parduotų savo gamybos prekių ir suteiktų paslaugų gautos pajamos nėra didesnės kaip 4500 Eur (iki 2014-12-31

15500 Lt) per mokestinį laikotarpį (į 4500 Eur sumą įskaičiuojamos iš juridinių asmenų gautos visuose verslo liudijimuose nurodytų rūšių veiklos pajamos).

Viršijus 4500 Eur (iki 2014-12-31 buvo 15 500 litų) sumą, visos (visuose verslo liudijimuose nurodytų veiklos rūšių) iš juridinių asmenų gautos pajamos (nuo pirmo euro (iki 2014-12-31 pirmo lito) apmokestinamos kaip pajamos iš įregistruotos individualios veiklos (su pažyma).

Atkreipiame dėmesį, kad gamybos bei paslaugų verslo liudijimas suteikia teisę parduoti savo gamybos prekes ir teikti paslaugas juridiniams asmenims tik tuo atveju, jeigu veiklos, kuria gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšis nėra viena iš veiklos, kuria faktiškai verčiasi juridinis asmuo, rūšių. Vadinasi, nei savos gamybos prekės nei paslaugos negali būti teikiamos ta pačia veikla užsiimančiai įmonei ar kitam juridiniam asmeniui.

Pažymėtina tai, kad prekybos verslo liudijimus įsigijusiems gyventojams nėra draudžiama įsigyti prekes iš gamybos verslo liudijimą įsigijusio gyventojų.

Sutuoktiniai, įsigiję atskirus prekybos verslo liudijimus toje pačioje prekyvietėje gali prekiauti prekėmis turėdami vieno iš jų vardu išrašytus prekių įsigijimo dokumentus.

Kokių teisių verslo liudijimas nesuteikia?

Gyventojams išduoti verslo liudijimai nesuteikia teisės verstis licencijuojama veikla.

Išduotas prekybos verslo liudijimas nesuteikia teisės:

- prekiauti automobiliais, motociklais, mopedais, cukrumi;
- prekiauti nuo laikinųjų prekybos įrenginių, pastatytų patalpose (išskyrus prekybą gėlėmis, knygomis, spaudos leidiniais ir prekybą patalpose, esančiose turgavietės teritorijoje) taip pat iš kioskų pastatytose patalpose;

Įsigytas prekybos verslo liudijimą nesuteikia teisės parduoti ne tik žemės ūkio ir maisto produktus, bet ir kitas prekes gyventojams jų individualios prekybos veiklos, įskaitant tą veiklą, kuri vykdoma įsigijus prekybos verslo liudijimus, tikslais.

Verslo liudijimą įsigijusio gyventojų pareigos

Verslo liudijimą įsigijęs gyventojas privalo:

- Per mokestinį laikotarpį (kalendorinius metus) tiek gavęs, tiek ir negavęs pajamų iš veiklos, kuria vertėsi turėdamas verslo liudijimus, privalo iki kitų metų gegužės 1 dienos pateikti metinę pajamų deklaraciją.

- Verslo liudijimą įsigijęs gyventojas veiklos vykdymo vietoje privalo turėti Lietuvos Respublikos piliečio pasą ar asmens tapatybės kortelę, pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

- Prekybos ar gamybos verslo liudijimą įsigijęs gyventojas savo veiklos vykdymo vietoje privalo turėti Lietuvos Respublikos piliečio pasą ar asmens tapatybės kortelę, pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir prekių, medžiagų arba žaliavų įsigijimo dokumentus.

- Prekių (paslaugų) medžiagų, žaliavų įsigijimo dokumentus ir kitus dokumentus, įskaitant Prekių (paslaugų) pirkimo –pardavimo kvitus (toliau – kvitas) ir žurnalą, gyventojas turi saugoti 5 kalendorinius metus po tų metų, kuriais jie gauti ar išrašyti, o PVM sąskaitas faktūras ir sąskaitas faktūras – 10 metų nuo jų išrašymo. Privaloma saugoti dokumentus tokios formos (rašytinės ar elektroninės), kokios jie buvo išrašyti ar gauti. Svarbu užtikrinti, kad per visą dokumentų saugojimo laikotarpį būtų išlaikytas PVM sąskaitų autentiškumas bei turinio vientisumas, taip pat, kad dokumentai išliktų įskaitomi. Šiuos dokumentus gyventojas turi saugoti pats arba VMI prie FM nustatyta tvarka perduoti juos saugoti TVMI.

- Verslo liudijimus įsigyjantys gyventojai prekių pardavimui (pirkimui) bei paslaugų teikimui turi naudoti Kvito formas, skelbiamas VMI prie FM interneto svetainėje (jas gali atsispausdinti adresu <http://www.vmi.lt/cms/formos>, nurodant formos kodą FR0508) arba pagamintas spaustuviniu būdu (jas gali įsigyti blankų leidyklų parduotuvėse).

- Verslo liudijimus įsigiję gyventojai privalo išrašyti kvitus, kai kvitų išrašymas numatytas Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1283. Gyventojai, įsigiję verslo liudijimus,

pirkdami iš verslo liudijimą įsigijusio gyventojų jo pagamintą produkciją arba pirkdami žemės ūkio produkciją iš gyventojų, kuris pats ją išaugino, arba pirkdami iš gyventojų asmeninės nuosavybės teise priklausančius daiktus, privalo išrašyti kvitus.

Prekybos verslo liudijimus įsigiję gyventojai, kurie veiklos pajamoms apskaityti naudoja kasos aparatus (kasos aparatus privalo naudoti gyventojai, užsiimantys **prekybos veikla** patalpose (ne lauko sąlygomis), veiklos pajamas ir išlaidas nurodo kasos aparato kasos operacijų žurnale (toliau – kasos žurnalas), kurio forma ir pildymo tvarka nustatyta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-255 „Dėl Kasos aparatų naudojimo taisyklių patvirtinimo“.

- Verslo liudijimus įsigiję gyventojai, kurie veiklos pajamoms apskaityti nenaudoja kasos aparato, privalo nustatyta tvarka pildyti pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalą. Pildydamas minėtą žurnalą gyventojas gali pasirinkti, ar žurnale pateikti tik bendrą mėnesio išlaidų sumą, ar išlaidas apskaityti pagal rūšis ir nurodyti kiekvienos iš jų sumas. Įrašai apie gautas (t. y. apmokėtas) pajamas **daromi kiekvieną dieną, kurią yra gaunamos pajamos**, jei kurią dieną pajamų negauta – įrašo daryti nereikia.

- Jeigu verslo liudijimas išduotas ilgesniam negu vieno mėnesio laikotarpiui ir pasikeitė duomenys, pagal kuriuos buvo apskaičiuotas pajamų mokestis, tai per 10 kalendorinių dienų nuo duomenų pasikeitimo dienos gyventojas privalo apie tai pranešti TVMI.

- Pasikeitus stacionarioje vietoje vykdomos veiklos rūšies vietai, gyventojas per 10 kalendorinių dienų nuo pasikeitimo privalo apie tai pranešti TVMI, kuri per vieną darbo dieną nuo prašymo gavimo dienos išduoda naujos versijos verslo liudijimą (su patikslintais duomenimis).

- Gyventojai, įsigiję verslo liudijimus, privalo laikytis teisės aktuose nustatytų veiklos, kuria jie verčiasi, taisyklių.

Verslo liudijimą įsigijusio gyventojų atsakomybė

Verslo liudijimus įsigijusiems gyventojams, nesilaikantiems Verslo liudijimų išdavimo taisyklėse nustatytų reikalavimų (prekybos, gamybos ar paslaugų teikimo vietoje neturintiems prekių, medžiagų ar žaliavų įsigijimo dokumentų, neišrašantiems kvitų, sąskaitų faktūrų, kai tai numatyta Verslo liudijimų išdavimo taisyklėse, neteisingai tvarkantiems pajamų ir išlaidų žurnalus), taikoma atsakomybė, numatyta Administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau - ATPK) 172, 172¹, 172⁹, 173¹ straipsniuose (nuo 2016-04-01 Administracinių nusižengimų kodekse (toliau - ANK) 150, 187, 189, 205 straipsniuose):

- už komercinės ar ūkinės veiklos tvarkos pažeidimus - pagal ATPK 172⁹ straipsnį (nuo 2016-04-01 pagal ANK 189 straipsnį) bauda nuo 144 Eur – 1448 Eur (iki 2014-12-31 nuo 500 Lt iki 5000 Lt), ar ATPK 172 str. (nuo 2016-04-01 pagal ANK 150 straipsnį) bauda nuo 144 Eur iki 579 Eur (iki 2014-12-31 nuo 500 Lt iki 2000 Lt),

- už deklaracijos pateikimo tvarkos pažeidimą, mokesčių vengimą – pagal ATPK 172¹ straipsnį (nuo 2016-04-01 pagal ANK 187 straipsnį) įspėjimas arba bauda nuo 57 Eur iki 1158 Eur (iki 2014-12-31 nuo 200 Lt iki 4000 Lt),

- už apskaitos taisyklių pažeidimus – pagal ATPK 173¹ straipsnį (nuo 2016-04-01 pagal ANK 205 straipsnį) bauda nuo 28 Eur iki 11584 Eur (iki 2014-12-31 nuo 100 Lt iki 40000 Lt).

Verslo liudijimus įsigijusiems gyventojams, kuriems yra prievolė mokėti VSD įmokas, tačiau jų laiku nesumoka, vadovaujantis 1991 m. gegužės 21 d. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 (2004-11-04 įstatymo Nr. IX-2535 redakcija) 16 straipsniu, skaičiuojami delspinigiai. Jei per patikrinimą nustatoma, kad VSD įmokos neteisėtai buvo sumažintos, priskaičiuojama trūkstama jų suma ir skiriama 50 proc. tos sumos dydžio bauda.

Verslo liudijimus įsigijusiems gyventojams, neapskaičiavusiems ir nesumokėjusiems ar pavėluotai sumokėjusiems PSD įmokas, skaičiuojami delspinigiai pagal MAĮ.

Verslo liudijimus įsigijusių gyventojų teisė užginčyti pareigūnų veiksmus

Gyventojo vykdomą veiklą įsigijus verslo liudijimą gali tikrinti valstybinių kontrolės institucijų pareigūnai

MAĮ 144 straipsnyje įtvirtinta gyventojo teisė apskųsti bet kurį mokesčių administratoriaus (pareigūno) veiksma arba neveikimą. Ginčai tarp gyventojo ir mokesčių administratoriaus nagrinėjami 1999 m. sausio 14 d. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 (nauja redakcija 2000-09-19 Nr. VIII-1927) nustatyta tvarka. Gyventojo skundas dėl mokesčių administratoriaus pareigūno veiksmų ar neveikimo turi būti paduodamas Administracinių ginčų komisijai arba Administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo mokesčių administratoriaus priimto sprendimo įteikimo mokesčių mokėtojui dienos arba per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas reikalavimo įvykdymo terminas. Jei mokesčių administratorius nevykdo savo pareigų ar vilkina sprendimą, toks neveikimas (vilkinimas) gali būti apskųstas per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi klausimui išspręsti nustatytas laikas (plačiau galima sužinoti VMI prie FM svetainėje <http://www.vmi.lt/cms/mokesciu-administratoriaus-priimtu-sprendimu-apskundimo-tvarka>).

Daugiau informacijos apie verslo liudijimų įsigijimo tvarką galima sužinoti VMI prie FM svetainėje www.vmi.lt/cms/web/guest/verslo-liudijimo-isdavimas/-pratesimas/nutraukimas arba paskambinus į VMI prie FM Mokesčių informacijos centrą telefonu 1882 arba +370 5 255 3190. Telefonu suteikta konsultacija yra lygiavertė rašytinei, nes pokalbiai yra įrašomi bei saugomi 5 metus.

Taip pat informuojame, kad ši sutrumpinta Verslo liudijimą įsigyjančio gyventojo atmintinė bei pilna Verslo liudijimą įsigyjančio gyventojo atmintinė skelbiama VMI prie FM svetainėje <http://www.vmi.lt/cms/web/kmdb/1.16.2.4>.